דמתרצנא מתניתין כוותיה · שהני רגיל לתרץ מתניות שסתם רבי כשרייתא שסתם הוא ודכוותיה אמר רבא בהגוזל בתרא (ב"ק דף קיט:): **סניע זמן תעין למכור** · שמתייקרו ודרך חולכותיהן למוכרן מעתה: **יש לו מוסר** · ולא אמרינן דלאו כחיסרו הבא לידו היכא דיש לו דאכן בהו התי מהשתא ואע"ג דלא משכי כי מוקרי ברשותיה מוקרי ולא הוי רבית [א]והוחיל ואם בא לחזור קלי עלייהו במי שפרע ומיהו היכא דאין לו ולא כיחסרו הבא לידו הוא, דהיכי דיהיב ליה זוזי פוסק ואע"ג שאין לו ליכול זה לקטותו במעות שקיבל דחסין* מטיין לו והוחיל ויצא השער אבל זה אין בידו במה יקנה ודמי לרבית: **ומאי לקח** – דקתני כמתני' לקח בהלואתו שהיה טוה כו דיער זכה ולי נראה דלא גרסינן ליה ופירוש מסוכם הוא *שנתלה בספר לפי שראה ברבי תועפיון טוה בחבירו מה? דשמעינן מינה דהי הוה יהיב ליה השתא זוזי חפיו לו כמי שרי שכבר מתניתין ופירשה בלוקח בהלואתו, ולא היה, לה מבעי לשבושי מתניתין בהכי, דר' תועפיון מסוס חטין קמלי נקיט ליה ולמימר דיש לו, מותר אע"ג דלאו כחיסרו הבא לידו, וכי אין לו, אסור' הוחיל ולא בא חיסרו לידו, אבל מתניתין כי תנא "אין לו" נכי יין – תנא שמחמת הלוחה בא עליו שהיו כבר דמי החטין מלוה עליו אבל גבי חטין לא תנא חיסורא, ואפילו אין לו אלו חיסרו בא לידו, ומפיר תני בה לקח: **מעמידין מלוה** · שים לו על חבירו: **על גבי פירות** · לפסוק עליהם פירות כשער של עכשיו כל ימות השנה: **ולא אמרינן** ליה כחיסרו הבא לידו · כדקתני (ו) (רבי חייא דלמא) לעיל לפי שיש לו לחסור: **ושמע מינה ושום שים לו** · אבל אין לו אין מעמידין מלוה, אבל פוסקין על ידי עניינא מעלה כדקתני מתני' (לקמן דף עב:) יש השער פוסקין ואוקימנא מתני' כדתני רבי תועפיון: **ושמע מינה** · מדקתני הגיע זמן תעין למכור שם לו החטין כדמים כשער של עכשיו ביוקר ופוסק עמו כשער של עכשיו בזול שמע מינה מיתה לדרבי יהי דלמר פסק על הפירות והגיע זמנו למכור ובא ומקבלו ואין לו, מקבל הימנו הדמים כשער של עכשיו דמה לי מקבל הן עלמן ומה לי דמיהן: **עושין למנה פירות** · וטוענין מעות בלמנה כשער של עכשיו שיוצא בשוק ע"מ לקבל פירות לפילו יוקירו חטין: **ואין עושין למנה** · לפסוק על הפירות כדי לקבל דמים לכשיוקירו דכיון דזוזי יהיב וזוזי מקיל מחזי כרבית: **שם יש לו מוסר** · מהא דרבי תועפיון קא מוחיב והכא דמים קא מקבל שפיר עליו דמי החטין ומקבל היין שפיר יותר ממה שנתן ומתחילה לא קנה יין ממנו והרי הוא כמקבל מעות דמי החטים: **בשמשך** – היינו החטים מתחילה דדמי החטין דידיה קא מקבל דברשותיה קייקר דמשעה שמשך בלתה לה תורת הלוחה וקיבל חובו וכן בכולן: **שיחד לו קרן וזוע** · ומשמעין דיחוד מילתא היא: **מה מני** · דקתני ים לו מוסר: **רבי יהודה היא דאמר לד לחד ברבית לד** · רבית שהיה על ידי הלוחה חלה ע"י מכר ופעמים שבאה לידי רבית כגון זו שם יוקרו הפירות: **ושלם דמים** כשער של עכשיו ולא יפחות לו שלם דמים כן רבית, פעמים יש רבית ופעמים אין רבית, שהרי לימו פוסק עמו ע"מ לשלם דמים חלה פירות: **ועשה שדוה מכר** · "שם אין לחי נותן לך מכאן עד יום פלוני הרי השדה שלך": **כומן שמכומר לוכל פירות** · בחוך הזמן מוסר: **לוקח לוכל פירות לסוור** · שמא לא יבא לידי מכר שיחזיר לו מעותיו ונמלא שבהלוחה היו חלוי וזה לוכל פירות ברבית: **מלי כיניהו** · במאי קמיפלגי: **לד לחד** · כי הלי גוונא שמא יבא לידי רבית שמא לא יבא, לד הפרייה לה לידי רבית, לד המכר לימו בה לידי רבית: **על מנת לפסוור** · לרבי יהודה נופיה לן שרי חלה ע"מ להחזיר שהם לא יהא לוכל יחזיר לו פירות – שהכל דקתני לה לעיל דבשעת הלילה קלילי רבית ועבדיה לחיסור: **משום דאמר רבי יצחק** · גבי פרעון הן ודמיהן סוין דכי היכי דהן מוסר, דמיהן נמי מוסר, דמה לי סוד שם מקבל יותר ממה שדמיהן מקבל:

דאמר רבי יצחק מה לי הן · החטין כגון יין שם ים לו כך פי' רבינו שמואל ור"ל דוקא יין לוכל מעות אסור ואין נראה לר"ת דבפרק הגוזל[קמא] (ב"ק דף קג· ושם ד"ה החם) גבי רב כהנא זבין כתנא ואייקר זבנה מרוותא קמתי ליה לרב לתקוט זוזי אמר ליה לי כי מזבני לתמרי כתנא דכהנא הוא שרי ואם נלוו אסור רב לטעמיה דאמר אין עושין למנה בדמים משמע דלר' יצחק שרי למשקל זוזי:

בשמשך · ואפילו לכלן המוכר מוסר לשלם חטים יוקירו ולא דמי לשלם בשלה דאסור (לעיל דף סב·) משום דהשתא הלוחה והכא זביני *ומשיכה דהכא לא הוי חלה לעניין היתר פיכוך ולא לקנות ממש:

צד לחד ברבית מוסר · ואע"ג דבשעת הפרעון הוי רבית כיון שבשעת הפסק הוי לד לחד של היתר שרי וה"ת ה"ג שלה בשלה נמי יהא מוסר לנות לרבי יהודה דלד לחד הוא דשמא לקח בהלואתו דאין לו אבל כשיש לו מוסר אפילו לרבי יהודה:

ומאי לקח בהלואתו אמר רבא שמע מינה מדר' אושעיא – תלת שמע מינה דמעמידין מלוה על גבי פירות ולא אמרינן דלא כאיסרו הבא לידו הוא אע"ג הוא דיש לו אע"ג איתא לדרבי יצאי דאמר רבי יצאי *מה לי הן מה לי דמיהן – דאתמר: רב אמר עושין אבנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים ור' יצאי אמר מה לי הן ומה לי דמיהן מיתיבי **בשלם אם יש לו מוסר** אמר רב הונא אמר רב בשמשך, אי בשמשך צריכא למימר? אלא כגון שיחד לו קרן זוית ושמואל אמר *הא מני רבי יהודה היא דאמר "צד אחד ברבית" מותר – דתניא "והרי שהיה נושה בחבירו מנה ועשה לו שדהו מכר בזמן שהמוכר אוכל פירות מותר, לוקח אוכל פירות אסור, ר' יהודה אומר אף בזמן שהלוקח אוכל פירות מותר" א"ל רבי יהודה מעשה בביתום בן זונין שעשה שדהו מכר על פי ר' אלעזר בן עזריה ולוקח אוכל פירות היה, אמרו לו *משם ראיה מכר אוכל פירות היה – ולא לוקח מאי ביניהו? אמר אביי צד אחד ברבית איכא ביניהו רבא אמר "רבית ע"מ להחזיר" איכא ביניהו, אמר רבא השתא דאמר רבי יצאי מה

(ליש שמעלה)

*ט"ו קיבל מאיזה וצא קיבל בידו ח"ש

(לקמן סה:)

*ט"ו [ב]מאי בהאי מאי בהאי ח"ש

(לקמן סה:) מגילה כז: ערכין לא:

*ג"ו [ב]לא אמרינן לא אמר רבי יהודה [ב]מ"ש

[בבא בתרא קלג:]

יט א מיי' פ"י מהל' מלוה ולוה הל' ו סמג לאוין קכב טוש"ע י"ד סי' קכב סעי' ו:

כא ג מיי' פ"ו מהל' מלוה הל' ד סמג לאוין קכג טוש"ע י"ד סי' קכד סעי' ד וש"ע וכפי' קעב סעי' ג:

כב ד טוש"ע י"ד סי' קעד סעי' ה וכ"ה:

מפה

ט"א חלת - מרגי"ש ון כ' אושרא

גיטין סה: ב"ק קג: - דוגמין בדמים

מפה

הנהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה ולא תמרי וכו' כדתניא לעיל כג"ל ותיבת כ' מיותר לתמר ממתק:

מגילה כז: ערכין לא: מאי תנאיה בדגיון לוד שנתן א' אלכסון פדיונו, ספי' ל' הזורע אבידו המוצא יכול הפירות - למאי? אמ"ר - לד א' הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ים לו כו' הוחיל ואם כו' · כ"כ וכ"ד בהמכ"ם לגבי הלכה"ד וס"ם מלוקים וכתבו דבמלוה לא קי"ל כלל ועי' ח"מ סי' קי"ט וסי' ל"ד ומ"ש: [ב] ד"ה מאי בהאי וכו' · ה"ג מאי בהאי ח"ש ומיהו ל"ג ח"ש ומיהו ל"ג ח"ש ומיהו ל"ג

ופוסקין על שער שבשוק אע"פ שאין לו • פ"ה ופ"ת מתני' היינו יכולין לומר הטעם משום דמ"ד לין פוסקין על שער שבשוק ומוקי לה למתני' בהלכלבלי ותרבי ולית היה לו לפרש כן דלהפילו לר' יוחנן דאמר לקמן לין פוסקין על שער שבשוק מודה הלכך בעינן תרעא דמשיך כולי האי כמו הלכלבלי ותרבי ולית בעי למיפסק כדורמוסא ולית אמר ר' יוחנן דלין פוסקין הלכך בשוק של עיירות ופ"ת והיכי שמעינן מר' יוחנן דפוסק על שוק של עיירות ולית בעינן דורמוסא וי"ל דהכי דייק מדאמר רבי יוחנן מה לי הן מה לי דמיהן ויכול לפרוש לו חמשים כמו שיכול לפרוש לו חמשין מקום דמן החמשין יכול למנות דמים ה"ע פוסקין הפילו על שוק של עיירות דיותר יזדמן לבעל המעות לקנות חמשין חפי' בשוק של עיירות ממה שיזדמן לבעל חמשין למכור חפילו בשוק של הלכלבלי ותרבי:

ואמר ליה יהיבנא לך חמשה זוזא • פי' לזמן פלוני מיתקיף לה רבי ליתנהו חסור מבעל ד' זוזא קרי ליפסוק כיון שכן השער דפוסקין על שער שבשוק וה"ת למימר חסור לפסוק חמשה זוזא מאי שנא מדרשא דלכ נחמן גופיה אמר לקמן (דף סה:) מדרשא קרי למכור סחורה בהמתנה ביותר מדמיה ובלבד שלא יפרש [לו] שם מטבעו בפחות וי"ל כיון דלחולי הכא ד' זוזא הוי כלישנא פירש שם מטבעו בפחות ושם לזמן פלוני ביותר ולפי זה לא קרי ר"נ לקמן מדרשא שלא בדבר שאין שומתו יכול כגון פרה לו עליה בבל פירות שם יש השער חסור לפסוק חמשה זוזא מהן מדרשא: **מתקיף** לה רבי אחתיניה לרב אחא בריה דרב יהושע לרבא בולם אם יש לו מותר אם אין לו אסור: אמר להו הבא הלואה זביני. רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו מאי מעמא אמרו רבנן פוסקין על שער שבשוק ואע"פ שאין לו דאמר ליה *שקילא טיבותיך ושדייא אחיזרי, מאי אהנית לי, אי הוו לי זוזי בידי הוה מזבנינא בהיני ובשילי בזולא אמר ליה אבי לרב יוסף אלא מעתה מותר ללות סאה בסאה משום דמצי א"ל שקילא טיבותיך ושדייא אחיזרי דאמר ליה חטי דקדחי באבלבאי? א"ל הבא הלואה זביני, אמר ליה אדא בר אבא לרבא והא בעי למיתב זוזי לספסירא: א"ל דקא יהיב ליה נמי, רב אשי אמר זוזי דאינשי אינהו עבדי ליה ספסירותיה: רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הא מאן דיהיב זוזי אתרעא חריפא צריך לאתחווי לבי דרי למאי אי למקנא הא לא קני, אי לקבולי עליה מי שפרע? לעולם לקבולי עליה מי שפרע, ומאן דיהיב זוזי אתרעא [חריפא] לבי תרי תלתא יהיב: אי מיתחזי ליה סמכא דעתיה, ואי לא אמר ליה אמינא דאשכחת פירי דשפירי מדידי ושקלת, אמר רב אשי השתא דאמרת משום מסמך דעתא אפילו אשכחיה בשוקא וא"ל סמכא דעתיה: אמר רב נחמן כללא דרביתא כל אגר נטר ליה אסור, ואמר רב נחמן האי מאן דיהיב זוזי לקראה והא אזלי ד' ד' וא"ל יהיבנא לך ה': איתנהו גביה שרי, לית נהו גביה אסור, פשיטא? לא צריכא דאית ליה אשראי במתא דתימא כיון דאית ליה אשראי במתא יעד שיבא בני או עד שאמצא מפתח דמי, קמ"ל כיון דמחסרי גוביינא כמאן דליתנהו דמי: ואמר רב נחמן האי מאן דאוזיף פשיטי מחבריה ואשכח ביה טופינא אי בבדי שהדעת טועה, מיחייב לאהדוריה ליה ואי לאו, מתנה *בעלמא הוא דיהיב ליה, היכי דמי בבדי שהדעת טועה? אמר רב אחא בריה דרב יוסף בעישורייתא

מה לי הן ומה לי דמיהן אמרינן מה לי דמיהן ומה לי הן נמי אמרינן יפוסקין על שער שבשוק ואע"פ שאין לו, איתיביה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע לרבא בולם אם יש לו מותר אם אין לו אסור: אמר להו הבא הלואה זביני. רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו מאי מעמא אמרו רבנן פוסקין על שער שבשוק ואע"פ שאין לו דאמר ליה *שקילא טיבותיך ושדייא אחיזרי, מאי אהנית לי, אי הוו לי זוזי בידי הוה מזבנינא בהיני ובשילי בזולא אמר ליה אבי לרב יוסף אלא מעתה מותר ללות סאה בסאה משום דמצי א"ל שקילא טיבותיך ושדייא אחיזרי דאמר ליה חטי דקדחי באבלבאי? א"ל הבא הלואה זביני, אמר ליה אדא בר אבא לרבא והא בעי למיתב זוזי לספסירא: א"ל דקא יהיב ליה נמי, רב אשי אמר זוזי דאינשי אינהו עבדי ליה ספסירותיה: רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הא מאן דיהיב זוזי אתרעא חריפא צריך לאתחווי לבי דרי למאי אי למקנא הא לא קני, אי לקבולי עליה מי שפרע? לעולם לקבולי עליה מי שפרע, ומאן דיהיב זוזי אתרעא [חריפא] לבי תרי תלתא יהיב: אי מיתחזי ליה סמכא דעתיה, ואי לא אמר ליה אמינא דאשכחת פירי דשפירי מדידי ושקלת, אמר רב אשי השתא דאמרת משום מסמך דעתא אפילו אשכחיה בשוקא וא"ל סמכא דעתיה: אמר רב נחמן כללא דרביתא כל אגר נטר ליה אסור, ואמר רב נחמן האי מאן דיהיב זוזי לקראה והא אזלי ד' ד' וא"ל יהיבנא לך ה': איתנהו גביה שרי, לית נהו גביה אסור, פשיטא? לא צריכא דאית ליה אשראי במתא דתימא כיון דאית ליה אשראי במתא יעד שיבא בני או עד שאמצא מפתח דמי, קמ"ל כיון דמחסרי גוביינא כמאן דליתנהו דמי: ואמר רב נחמן האי מאן דאוזיף פשיטי מחבריה ואשכח ביה טופינא אי בבדי שהדעת טועה, מיחייב לאהדוריה ליה ואי לאו, מתנה *בעלמא הוא דיהיב ליה, היכי דמי בבדי שהדעת טועה? אמר רב אחא בריה דרב יוסף בעישורייתא

מה לי דמיהן מה לי הן נמי אמרינן כו' • בתחלת התגלי נמי מתניתין הטעם פוסק עמו ואע"פ שאין פירות בידו, ובלבד שיהן לו זה מעות, דכי היכי דאם היו 'דמי המעות' הללו בידו והייט הפירות הוי מותר הכי נמי כי הוו המעות בידו מותר שהמעות ודמיהן שוין דמה לי מוכ אם היו החטין שהם 'דמים' למעות' הללו בידו, מעכשיו שהם עומדין בידו לף הוא יכול ליקח בהן פירות ומן הטעם הזה פוסקין על שמך שבשוק והוא שער היוצא על ידי חמרין המביאין תבואה לשוק בכרכים ואע"פ שאין פירות לזה, (ע"ת מתניתין היינו זו (נקמן דף עב:) "יש השער פוסקין"? היכא ל"ד לקמן לין פוסקין על שער שבשוק ומוקי לתנאי בתרוייהו כגון שאין לו מותר אם אין לו אסור) [שנת שב: ביצה כט: כתובות נב: ב"ק פג.]

ר"מ **אין לו אסור** • בהא דרבי לוסטיא: **סיני ושילי** • מקומות הן שהיו סמוכין לפומבדיתא שהיו רבה ורב יוסף יושבין שם כלומר בכל מקום הוא מוצא סביבותיו בדמים הללו: **חטי דקדחי באבלבאי** • בתמיה, וכי חס הבחיני חטין של בחולני כלום היו נמשים יורדין עליהן שיהו נומחות כהן נמחין להתקלקל, ליטול מחריכא דקדחי לטון חמימות כמו (ישעיה סד) כקדח חם: **ובא בעי למיתב זוזי לספסירא** • היכי אמרינן מאי מהני לפסוק על שער שבשוק והא מהני דבעי למיתב זוזי לספסירא שהרי הלוקח ליתן למוכר דמי הסחורה: **לא צריך** • לח לריך, זוזי דאינש עבדי ליה ספסירות, החמרין הולכין בעלי המעות להוליך לו תבואה: **כמי מתן דיהיב זוזי למרבעא חבריה** • הפוסק על הפירות עד שלא יגיע השער הכרוך, שלא שער הכביר שהיא סמוך לקליר שהלקוחות מוכרין בזולא זה סאה וזה כחמשים ונתן מתניי' (דף עב:) דלא יש לו מותר לפסוק ואע"פ שלא יגיע השער, דקתני "היה הוא תחילה לקולרים פוסק עמו על הגדנים": **לריך פלונקא לפיחמוויי לבי דרי** • של מוכר כשהוא דש וזורה תבואתו בגורן ולהכי נקיט חרבעא חריפא שאין פוסקין עליו שלא יגיע לו גורן, דלולו שער הכרוך פוסקים לף למי שאין לו: **למאי** • מיבעי להו למחזי: **מי לא קני** • בהכי שלא יגיע לו"ל מאי: **מי לקבולי מוכר עליה מי שפרע** • לח יחזיר: **סמכא דעתא** • לכל אדם ואדם ויודע דעליה קא סמיך דלא לוקח וסחורה מקויימת היא ואין דעתו לחזור ולכך לח חזר בו מוכר ליכא למילטייה בי' שפרע: **סמכא דסמרע** • דלא מיתחזי מיסמך דעתא הוא: **לפילו** • לח מיתחזי לבי דרי כמי שלא משכחיה בשוקא לאחר זמן ואמר ליה חזי דעלך סמיכנא" ליכא מי שפרע • **אגר נטר ליה** • שכר המתנה לי מוזיל גביה משום המתנה שמקדים לו המעות והמקח אין לו למוכר עכשיו: **לקיראה** • מוכר סחורה: **ד' ד'** • חלות סחורה בזוזא: **יהיבנא לך ה' ה'** • לזמן פלוני והקדים לו המעות עכשיו: **איזגהו** • לח ידעו לחכל חיוס בעיר ולא לחבד המפתח והוא לחוק למעות שרי דהוי ליה "הלויני עד שיבא בני" דתנן במתניתין (דף סה:) דמוכר: **דלמיס ליה מעלי במתא** • המוכר הזה לף הוא נתן מעות ופסק עם לחרים על סחורה • זה שקיבל המעות מלא כהן יותר ממה שאמר לו חבירו: **מי נכדי שהדעת טועה** • לחיכא למימר טעה המלוה בחשבון ולא ידע כהן, חייב זה להחזירו לו:

בעישורייתא

* כיון שאם מיתה ירוח לו מאחר שמעכשיו היו החטין שלו ואין יכול לחזור בו ע"כ לריך שיאמר לו בפירוש שיהיו החטין שלו מעכשיו ואם לאו אינו מוכר כלום

[עיין תוס' ד"ה מתני' ע"ש ד"ה תבלה]

* כלומר כיון שאם מתה הבהמה לי אתה נותן לי אחרת שיהיו הפירות שלי מאחר שמעכשיו הם שלי ואין יכול לחזור בו ע"כ לריך שיאמר לו בפירוש שיהיו החטין שלו מעכשיו

נושא/מקבל
מיאמרות של רב יוסף (בבא מציעא) תרוייהו) מעמדן בפה הוא מעמד שלהן בקונטרס ד"ה אמר אביי סמוך
נושא
הקדמת מעמד של מאן נלעון השים נמי ואי לאו מתנה בעלמא • עיין ב"ב דף עח ע"ת שום: ד"ה מכבל:
מקבל
מיאמרות של רב
נושא
טעים טשמאו בירושת של הלואה ומבא הלוה שקבל עליו יותר כשלם ממה טשיכאו